

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 1/2010 Årgång 20

Kap Verde grönskar efter höstens regnperiod med rikliga skördar på många ställen. Vi har uppmärksammat det efterlängtade regnet, som också medfört stora problem med översvämningar, förstörda hus och landets första epidemi med denguefeber.

En lång artikel beskriver hur Västafrika blivit en transitregion för kokainhandeln och de problem detta medfört för Kap Verde. Det finns roligare läsning också, t.ex. bilder från årets karneval i Mindelo, ett recept på radiokaka med kapverdiska kex och en krönika över den nyligen avlidne dragspelaren Kodé di Dona .

Efter lång diskussion blir det årsmöte och fest på lördag 3 juli i Pumpans föreningsgård på Söder, där vi varit de senaste åren.

Och du som inte betalt medlemsavgiften för 2010 kan använda inbetalningskortet som följer med tidningen. Det kan också användas för att stödja Black Panthers eller återuppbyggnaden i Vila Ribeira Brava på São Nicolau, som drabbats särskilt hårt av årets regn.

Regn

Regn är magiskt på Kap Verde. Det börjar droppa tyst... tyst..... det regnar!

Sångerskan Tété Alhino uttrycker känslorna i en morna "Dia qu`tchuba bem no ta cantá, no ta dancá..." "När regnet kommer sjunger och dansar vi"

Bönderna har mödosamt hackat upp sin mark inför regnperioden. De sätter majs och böror på slutningarna. Om det ska bli någon skörd måste regnen komma.

Under historiens gång har de uteblivit många gånger, med svält som följd. Kap Verde har blivit känt som landet där det sällan regnar. Nu håller det kanske på att förändras.

Mycket regn har fallit i år. Mer än jorden kunnat ta emot på några öar. Förödelsen har blivit stor. Sjukdomarna har kommit i dess spår. I år prövades Kap Verde hårt med denguefebern.

Lyckligast över regnet är nog bönderna. Regn kan mätas i millimetrar, men också i framtidstro och hopp om överlevnad.

Texter Gunilla Borgenvall

I spåren av höstens regn

Förutom ras och översvämningar under höstens regn, drabbades Kap Verde också av denguefeber. Det är det första utbrottet i landet och det största som rapporterats från Afrika. Nyheten nådde även våra medier. Värst drabbades öarna Santiago, Fogo, Brava och Maio. Mer än 20 000 fall konstaterades. Epidemin ebbade ut i slutet av november.

De första fallen av denguefeber registrerades i slutet av september. Man trodde först att det rörde sig om influensa (H1N1) men efter analyser på Pasteurinstitutet i Dakar konstaterades denguefeber. Nästan allt i landet kom att kretsa kring sjukdomen under nära två månader. Sjukhusen blev snabbt överbelagda och sjukvårdsresurserna räckte inte till. Många människor kunde inte gå till arbetet. Premiärminister José Maria Neves insjuknade också.

Efter en tid gick den kapverdiska regeringen ut med en begäran om internationell hjälp. Portugal och Frankrike ställde upp med mediciner, specialistläkare och mobila sjukhus. I oktober anlände 20 experter anställda av WHO, för att hjälpa Kap Verde med den kliniska verksamheten. Personal, kunniga inom myggbekämpning, logistik och social mobilisering bistod också landet. Information till befolkningen, om sjukdomen och förebyggande åtgärder, har förts ut via Internet och SMS.

Regeringen mobiliserade personer med statliga jobb och frivilliga för städskampanjer. I Praias olika stadsdelar fick de rensa skräp och tömma vattensamlar. I framtiden måste Kap Verde fortsätta med god renhållning och myggbekämpning.

Resebolagen ställde in sina resor till Santiago, den värst drabbade ön, när denguefebern slog till som hårdast. Först en bit in i december blåstes faran över. Det har funnits en oro för att turistnäringen kan påverkas negativt av epidemin.

Fakta

Dengue sprids med myggor i tropiskt klimat och ger influensaliknande symptom. En allvarigare form finns med blödningar från inre organ.

I Kap Verde konstaterades mer än 20.000 fall av dengue typ 3. 174 personer fick den blödande formen. 6 personer dog

Återuppbyggnad i São Nicolau med stöd från Amigos

I förra numret av KV Nytt skrev vi om höstens regnperiod, som på flera ställen utvecklade sig till en katastrof. Staden Vila Ribeira Brava på ön São Nicolau är omgärdad av höga branta berg och var bland de värst drabbade. Vägar, gator, torg och flertalet byggnader i de lägre delarna av staden raserades och översvämmades med meterdjupa lerfloder.

Amigos styrelse har beslutat att hjälpa regnkatastrofens offer med ett stöd till återuppbyggnaden och har till att börja med skickat 5000 kr till kommunen. Pengarna kommer enligt önskemål från kommunordföranden i Vila Ribeira Brava, Américo Nascimento, att användas för återuppbyggnaden av ett av Vila Ribeira Bravas två vackra parktor, *Praça*. Den begränsade summa som vi har möjlighet att bidra med gör stor nytta just här, medan den övriga förödelsen kräver betydligt större medel och bistånd, som måste ordnas på regeringsnivå.

De två torgen är stadens stolthet och identitetsskapare. Det ena ligger centralt framför kyrkan och det

Praça juli 2007. Foto: Janne Hellman

Praça efter skyfallen i september 2009.

Foto: Kommunens hemsida

andra, som fått vårt stöd ligger framför kommunhuset, dit många invånare på ön dagligen kommer för att uträtta olika ärenden. Innan de förödande skyfallen hade kommunhuset och torget nyligen renoverats till allas glädje.

Kommunordföranden tackade KV-vännerna för vår solidariska gest till São Nicolaus innevånare och intygade också i ett officiellt dokument att de pengar vi sätter in på kommunens konto kommer att användas på detta sätt.

Det har snart hunnit gå ett halvår sedan regnkatastrofen och folk gläds åt grönskan som täcker i stort sett hela ön, och åt rikliga skördar där odlingarna inte spolats bort. En hel del av förödelsen har röjts undan och är på väg att återuppbyggas, men mycket återstår fortfarande att göra. Alla bidrag till detta är välkomna och vår förhoppning är att många vill vara med och bidra så att vi får möjlighet att skicka mer pengar.

Sätt in en valfri summa på Vänskapsföreningen Amigos de Cabo Verdes plusgiro: 92 12 38-2. Märk bidraget med "São Nicolau".

Leontina Barreto

Västafrika - transitregion för kokain

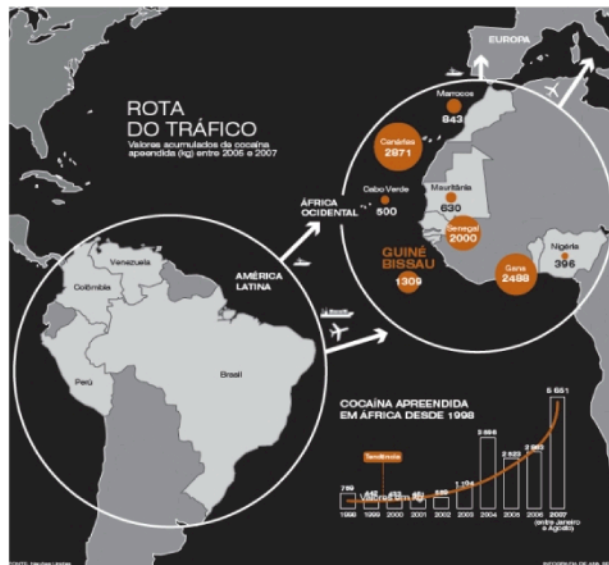
Västafrika har blivit den främsta transitregionen för kokain i Afrika från att tidigare inte haft problem med droger. Spaningarna har trappats upp i Karibien och Europa, vilket tvingat smugglarna att välja nya rutter. Det geografiska avståndet från Latinamerika, tillsammans med svaga rättssystem i de västafrikanska länderna, har starkt bidragit till förändringen.

Varje år lämnar 50 ton kokain Latinamerika och smugglas till Västafrika. Det omlastas där för vidare transport till den europeiska marknaden. Länderna, Senegal, Guinea Bissau, Sierra Leone, Guinea, Ghana, Mauritien, Mali, Kap Verde och Benin har blivit en transitregion för kokain.

Kokainet kommer främst från Brasilien och Venezuela, där colombianska drokarteller opererar. Det skickas via flyg direkt från Colombia eller skeppas med fartyg och omlastas till mindre och snabba båtar. Från Västafrika smugglas det vidare till Europa via fiske- och lastfartyg eller via kurirer på kommersiellt flyg. En del går även landvägen över Marocko till Portugal och Spanien.

Det hamnar till sist oftast i London, där priset är högst. Kurirerna kommer från Västafrika och distributionen sker inom västafrikanska kriminella nätverk i Europa.

Generaldirektören för FN:s narkotika- och brottsbekämpningsorgan (UNODC), Antonio Maria Costa, efterlyste 2007 internationell assistans till regionen. Länderna behöver hjälp att återfå kontrollen över kuster och luftrum samt att organisera polisen mot brottsligheten.

Nigeria blev en transitpunkt för droger från både Latinamerika och Asien för två decennier sedan. Det sammanföll med dålig ekonomisk tillväxt i landet i mitten på 1980-talet och stor ungdoms- arbetslöshet. Man har intensifierat kontrollen där. Många nigerianer har fortsatt med droghandel i andra länder i Västafrika.

Kokainet kom till Guinea Bissau för cirka fem år sedan. Några fiskare hade hittat paket med ett vitt pulver i. Så småningom dök två latinamerikaner upp och köpte tillbaka innehållet för en enorm summa. Idag sägs landet vara Afrikas första narkotikastat, enligt FN. Landets bakgrund med krig och fattigdom, en dåligt fungerande polis utan resurser, ett obevakat luftrum, avsaknad av fängelser, en lång kust och många öar gör att kartellerna kan arbeta nästan ostört. Colombianska drogbaroner har etablerat sig och bor bakom välbevakade grindar i lyxiga "haciendor". De rör sig obehindrat och öppet. De har börjat köpa upp fabriker och affärer. Nigerianerna sköter den vidare smuggligen till Europa.

Idag överstiger värdet av droghandeln Guinea Bissaus nationalinkomster med det dubbla. Det går att snabbt bli rik på denna handel, utan att det genererar

välstånd för andra. Landets militär, polis och en del politiker är djupt involverade i narkotikahandeln. Det finns en stor rädsla för att dessa svarta pengar kommer att kunna ta sig in i politiken och störta landet in i ett nytt krig. Guinea Bissau försökte via en givarkonferens i Lissabon 2006 att få in pengar till att förstärka landets säkerhet och åklagar- myndighet samt att bygga ett fängelse. De har inte fått in det som behövs. Många unga människor har dragits in i handeln.

Landets president João "Nino" Vieira sköts till döds av militär den 2 mars 2009. Timmar innan hade landets arméchef dödats i en bombattack riktad mot militärhögkvarteret. En vecka tidigare hade arméchefen hittat 200 kg kokain i en hangar. Han gjorde stora ansträngningar för att ta reda på vem som gömt narkotikan. Den officiella bilden är att det pågått en intern maktkamp med kopplingar till kokaintrafiken. Militären reagerade med missnöje när det kom förslag om pensioneringar. De skulle då bl.a. gå miste om inkomster och mutor kring narkotikan. Det pågår en utredning om vad som egentligen hände.

Kap Verde började få drogproblem ungefär samtidigt som Guinea Bissau. Flyglinjer hade öppnats direkt till Latinamerika, där kurirer kunde verka. Kap Verdes geografiska läge, med ett stort öppet hav, underlättar för smugglarna. I ett avtal med Spanien från 2007, ska Kap Verde bevaka sina vatten mot illegala immigranter och narkotikatrafik. Man har fått två båtar till sin hjälp och har inrättat en sjöpolis, som främst patrullerar kustområdena. Spanien har även ställt ett bevakningsflyg med besättning till förfogande. Kap Verde säger att de inte klarar av uppdraget. Oidentifierade fartyg kan passera och lasta om till mindre båtar.

Ekonomi växer snabbt på Kap Verde och regeringen måste vara vaksam på att inte illegala pengar, via penningtvätt, tar sig in i landets ekonomi. I nuläget finns dock inget som tyder på det. UNODC har varnat de västafrikanska länderna, för att pengar från droghandeln kan snedvrída konkurrens. En del förändringar har gjorts inom lagstiftningen och en enhet för penningtvätt skapades 2008 inom Justitieministeriet. Penningtvätt är kriminaliserat enligt lag på Kap Verde sedan 2002. De drog- och penningtvättrelaterade målen har ökat från 19 (2007) till 60 (2008).

Alla som arbetar inom det finansiella systemet och rättsväsendet är skyldiga att rapportera misstänkta fall. De senaste fyra åren har bankkonton frysts till ett värde av mer än 1 miljon USD. Beslag av land, fastigheter och bilar har gjorts.

Tullen gjorde ett av sina största enskilda beslag i landet 2007. Man fann 508 kg kokain i en container i Praias hamn, på väg till Portugal. Försäljningsvärdet på gatan i Europa var 17 miljoner Euro. Året därpå dömdes en kapverdi och en portugis till vardera 11 års fängelse samt ytterligare en person till 7 år.

Begränsningar finns när det gäller kemiska analyser på Kap Verde. De måste ta hjälp av Portugal. Det behövs också mer utrustning inom telefonavlyssning.

Landets första behandlingshem för drogberoende öppnade 2005, på Granja de São Filipe, i utkanten av Praia. Tidigare var det ett hem för pojkar från utsatta sociala miljöer, ibland i kombination med kriminalitet.

Byggnaderna har renoverats och driften finansieras med biståndsmedel från Luxemburg. Personalen består av läkare, sjuksköterskor, psykologer och socialsekreterare. De har fått påbyggnadsutbildning i Portugal och bedriver det terapeutiska arbetet enligt Minnesotamodellen. På sjukvårdskliniken kan de göra hälsoundersökningar på ungdomarna och testa för droger. Det finns 36 platser och c:a 200 ungdomar har genomgått behandling sedan starten

Tillsammans med Monica Bergstrand och Annika Falk, som jag träffade på min semester, besökte jag Granja 2007. De har tidigare arbetat för Afrikagrupperna på Kap Verde. Vi blev visade runt av Ana Paula Ortet, se bilden. Hon har utbildat sig till psykolog på Cuba. Vi fick höra att de som missbrukar kommer från alla samhällsklasser.

Gemensamt är att missbruket börjar i tonåren och att det finns problem i familjen. Vi var med på en sångstund som en kyrka hade med dem. Målet är att få dem att må bättre på olika sätt och att drogerna släpper taget om dem. Hemmet ligger i en grön dalgång, där de har egna grönsaksodlingar och bananlundar. De har en produktion av torkade bananer, som de förpackar och säljer.

Hela det kapverdiska samhället påverkas av drogproblemen. Omfattningen har ökat alarmerande. Det finns en organisation under Justitiedepartementet som arbetar med att samordna och bekämpa konsekvenserna av drogerna.

På hösten 2007 samlades inrikes- och justitieministerna från 15 västafrikanska länder (CEDEAO) i Praia för att ta fram en aktionsplan mot narkotikahandeln. Med på konferensen fanns representanter från EU, USA, Sydamerika, Interpol m.fl. samt sakkunniga i frågan. Strax därefter hölls en kurs i Praia om droger och kriminalitet för jurister från Guinea Bissau och Kap Verde.

Kap Verdes justitieminister Marisa Morais tillfrågades vid en konferens om hur stort problemet är med den drogrelaterade kriminaliteten. Hon svarade ”Ja, hur stor är oceanen?”.

Gunilla Borgenvall

Den legendariske dragspelaren och kompositören Kodé di Dona avled på sjukhuset Agostinho Neto i Praia, Kap Verde, natten till den 5 januari 2010.

Kodé di Dona fördes till sjukhuset dagen innan med smärtor i magen. Han tillbringade natten på sjukhuset och dog dagen efter.

Han föddes 1940 i São Domingos, en ort belägen norr om huvudstaden Praia. Hans riktiga namn var Gregorio Vaz, men som många kapverdier var han mest känd under sitt smeknamn, eller ”nome di casa” Kodé di Dona. Den som är yngst i en syskonskara är kodé och är alltid mammas lilla älskling. En gång fick Kodé di Dona frågan om varför han kallas som han gör.

- Det är väl inget konstigt med det, jag är ju mammas enda barn svarade han.

Kodé di Dona blev tidigt intresserad av dragspel.

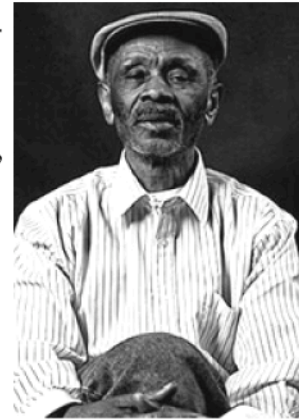
- Jag brukade höra folk spela olika instrument, men den dagen jag hörde dragspel, tyckte jag genast om det. Jag hörde sedan talas om en kvinna, som nyss kommit hem från Sao Tomé och Príncipe. Hon hade tagit med ett dragspel till sin son. Eftersom jag inte hade några pengar att köpa det, så bytte jag till mig det mot en tunna majs, berättade Kodé di Dona i en intervju i tidningen A Semana februari 2007.

Man kan aldrig prata om funana utan att nämna Kodé di Dona. När Katchass och Bulimundo gjorde funana till modern dansmusik var det framför allt hos Kodé di Dona man hämtade inspirationen. Både Bulimundo och Finaçon har haft stora skivframgångar med musik av Kodé di Dona.

Han blev och fortsätter att vara den obestridda kungen av funana och beskrev med sin spruckna röst och mycket metaforiska lyrisk stil det svåra i vardagen.

På www.youtube.com finns flera filmklipp med Kodé di Dona och nu efter hans död även minnesfilmer som en hyllning till den avlidne kungen.

Tore Betnér

Julkort från Mini-Black

I julas skickades ett julkort från Black Panthers till alla faddrar och många har hört av sig för att få texten översatt. För de som ännu inte vet vad som stod i kortet kommer här en översättning.

Till den svenska faddern:

Praia, Kap Verde 18/12 2009

Först vill jag tacka er i organisationens namn och önska er God Jul och Gott Nytt År!

Vid denna tidpunkt som närmar sig slutet på året, vill vi uttrycka vårt ärliga Tack för allt stöd som ni gett till vår organisation ända sedan det första barnet fick en fadder. På detta sätt har ni inte bara hjälpt barnet att lyckas i skolan utan också fått till stånd en avsevärd förbättring av mathållningen på vårt daghem – Mini-Black.

Ledningen för vår organisation har bestämt att skicka till er kännedom att vi ser fadderbarnsverksamheten som en stor solidaritetsakt.

Ert fadderbarn skickar en teckning för att önska Gott Nytt År och uttrycker genom den sin tacksamhet. Barnet har bett oss att ni ska lära känna varandra genom foton eftersom det inte varit möjligt att lära känna varandra personligt.

Barnets föräldrar som också är mycket medvetna om den här hjälpens betydelse vill också tacka er. De hoppas att någon gång framöver få lära känna er personligen när det ges tillfälle till detta. Vi hoppas det ska bli möjligt i framtiden.

Ansvarig för daghemmet

Alcides Amarante
Black Panthers

Fakta:

Kokain (alkaloid) utvinns ur koka-plantans blad (Erythroxylon coca) Har den kraftigaste centralstimulerande effekten av drogerna

Kokaplantan har sitt ursprung i Sydamerika

Bladen har tuggats av indianer i minst 5 000 år

Tar bort hunger och är uppiggande

Källor:

www.vozdipovo-online.com

www.guardian.co.uk

www.irinnews.org

www.asemana.publ.cv

Karneval i Mindelo

Årets karneval är över och våren har kommit ett steg närmare. Det största karnevalståget fanns som vanligt i Mindelo, där det ibland känns som om året delas i tiden före och efter karnevalen.

Karnevalståget är också en tävling mellan de deltagande grupperna. För tredje året i rad vann *Flores de Mindelo* mästerskapet. Gruppen vann också pris för bästa vagn, bästa fanbärare och karnevalens drottning.

Bilder: www.mindelo.info

Radiokaka - kapverdisk variant

16-18 bitar

250 g kokosfett

2 ägg

3 dl florsocker

1 dl kakao

Bolacha Maria (alt. Mariekex)

Smält kokosfettet på svag värme och ställ det åt sidan. Vispa ägg och socker mycket poröst. Tillsätt kakao. Rör ner det ljumma fett i en fin stråle. Får ej vara för varmt, då kan smeten skära sig.

Klä en avlång bakform med smörpapper. Bred ut ett lager chokladsmet i botten och varva sedan kex och smet. Översta lagret ska vara chokladsmet. Låt formen stå i kylskåpet, så att smeten får stelna, gärna till nästa dag. Förvara den kallt och skär i skivor när den ska serveras.

Gunilla Borgenvall

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

amigosdecaboverde@hotmail.com

www.caboverde.se

Ordförande:

Arminda Bränngård, Ornässtugan,
170 79 Solna, tel 08-85 78 02

Redaktörer:

Claes-Göran Ahrén, tel 0243-25 11 20
Gunilla Borgenvall

Övrig styrelse:

Thomas Fahlman, sekr.
Claes-Göran Ahrén, kassör
Sylvia Hermansson, projekt
Alicia Borges-Månsson
Miguel Pinto
Leontina Barreto
Lena Castro-Hagelby
Jonathan Howard

Medlemsavgift:

150:- kr, familj 200:-

Plusgiro:

92 12 38-2